

Majandus- ja infotehnoloogiaministri 30. mai 2023. a määruse nr 30 „Ettevõtja varustuskindluse toetuse tingimused ja kord“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse välissuhtlemisseaduse § 8 lõike 4 ja Vabariigi Valitsuse 29. novembri 2021. a määruse nr 108 „Taaste- ja vastupidavuskava elluviimise korraldus ja toetuse andmise üldtingimused“ § 8 lõike 1 alusel.

Eelnõuga tehtavad muudatused võimaldavad ettevõtjal lihtsamalt ning terviklikumalt saavutada määruses sätestatud eesmärki, st kasutada fossiilsete kütuste asemel taastuvaid. Muudatuste kohaselt saab teatud tegevusteks (üleminek taastuenergia allikale ning elektrifitseerimine) taotleda toetust lisaks vähese tähtsusega abina ka kooskõlas Euroopa Komisjoni määrusega (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78) (edaspidi *üldine grupierandi määrus*). Määruse § 2 lõikes 1 sätestatud ajutise riigiabi raamistiku kehtivus lõppes 30. juunil 2024 ning sellega kooskõlas abi enam ei anta, mistõttu tunnistatakse sellega seonduvad sätted kehtetuks.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ettevõtluskeskkonna ja tööstuse osakonna tööstuse valdkonna ekspert Kaupo Sempelson (625 6350, kaupo.sempelson@mkm.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Gerly Lootus (gerly.lootus@mkm.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleteoimetanud Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse keeleteoimetaja Moonika Kuusk (moonika.kuusk@just.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahekümne kolmest punktist.

Eelnõu punktiga 1 kehtestatakse § 2 tekst uues sõnastuses ning võimaldatakse anda määruse § 7 lõike 2 punktides 1 ja 2 sätestatud tegevusteks toetust riigiabina kooskõlas üldise grupierandi määrusega või Euroopa Komisjoni määrusega (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 2023/2831, 15.12.2023, lk 1–12, edaspidi *VTA määrus*).

Paragrahvis sätestatakse toetatavate tegevuste kaupa, kas toetust antakse kooskõlas üldise grupierandi määruse artikliga 41 või VTA määrusega.

Üldise grupierandi määruse artikli 41 alusel tegevuseks antav toetus on taastuvalikatest toodetud energia edendamisse tehtavateks investeeringuteks ettenähtud abi. Lähtuvalt

taastekava kokkuleppes ei rakendu meetmes artikli 41 punktis 4a toodud erand, st ei toetata maagaasi kasutavaid investeeringuid, vaid ainult taastuenergiat kasutavaid lahendusi.

Paragrahvis sätestatakse üldise grupierandi määrusest ja VTA määrusest tulenevad alused, mille esinemisel toetust ei anta.

Eelnõu punktiga 2 täiendatakse elektrifitseerimise mõistet selliselt, et oleks hõlmatud ka elektrivõrguga liitumine. Liitumise toetamine on vajalik ja asjakohane määruse eesmärges silmas pidades, toetamiseks fossiilsetel kütustel põhinevate lahenduste asendamist elektril töötavatega. Kuna võrgu kaudu tarbitav elekter ei ole veel täielikult taastuvallikatel põhinev, siis eeldus on, et taastuenergia osakaal kasvab. 2023. aasta elektrienergia tootmise statistika järgi moodustas juba poole toodetavast elektrist taastuenergia allikatel põhinev elekter. Aastaks 2030 toodetakse Eestis taastuvelektrit eeldatavalt selles ulatuses, mis aastast tarbitakse, mis tähendab, et enamuse elektrivõrku toodetud elektrist on taastuvat päritolu.

Eelnõu punktiga 3 viiakse punktiga 1 tehtava muudatuse tulemusena määruse § 4 punkt 3 kooskõlla Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 29 lõikega 4 ja §-ga 51. Kuna määruses viidatakse edaspidi üldisele grupierandi määrusele ning antakse ka edaspidiseks kasutamiseks lühend § 2 lõike 1 sissejuhatavas lauseosas, siis tuleb vastav tekstiosa välja jätta § 4 punktist 3 ning asendada see § 2 lõike 1 sissejuhatavas lauseosas antud lühendiga.

Eelnõu punktid 4, 6 ja 8 seonduvad sellega, et ehitusprojekti eelprojekti koostamine sätestatakse toetatava tegevusena. Seni oli see sätestatud toetatava kuluna § 8 lõike 3 punktis 1. Eraldiseisva toetatava tegevusena sätestamine on vajalik, sest nimetatud tegevus on vajalik § 7 lõike 2 punktides 1 või 2 sätestatud tegevuse elluviimiseks. Viimati nimetatud tegevuste elluviimiseks võib eelnõu kohaselt toetust anda ka kooskõlas üldise grupierandi määrusega, kuid mitte eelprojekti koostamiseks. Eelprojekti koostamiseks antakse toetust kooskõlas VTA määrusega. Seoses määruse ehitusprojekti eelprojekti koostamise sätestamisega toetatava tegevusena, tunnistatakse eelnõu punktiga 6 kehtetuks määruse § 8 lõike 3 punkt 1. Seoses toetatava tegevuse lisandumisega sätestatakse eelnõu punktis 8 nimetatud tegevuse elluviimisel toetatav kulu.

Eelnõu punktiga 5 muudetakse § 7 lõiget 4 ja viidet seoses ehitusprojekti eelprojekti koostamise abikõlblikuks muutmisega. Muudatus on vajalik üldise grupierandi määrusest tuleneva ergutava mõju nõude tagamiseks, mille kohaselt ei tohi võtta siduvaid kohustusi enne taotluse esitamist. Ka kehtiva määruse kohaselt võis enne taotluse esitamist alustada ainult eelprojekti koostamisega.

Eelnõu punktiga 7 muudetakse toetatavaks elektrivõrguga liitumise liitumistasu, mis seni toetatav ei olnud. Liitumistasu on toetatav VTA määruse või üldise grupierandi määruse artikli 41 alusel. Üldise grupierandi määrusega kooskõlas on see toetatav, kui liitumistasu on toetatav kulu määruse § 7 lõike 2 punktis 1 sätestatud tegevuse elluviimisel.

Eelnõu punktiga 9 muudetakse projekti abikõlblikkuse perioodiga seonduvat tulenevalt sellest, et kooskõlas ajutise riigiabi raamistikuga toetust enam ei anta ning ehitusprojekti eelprojekt muudeti abikõlblikuks – selle tegevusega võib olla alustatud enne projekti abikõlblikkuse algust. Muudatuse eesmärk on suurendada projektide läbiviimise paindlikkust.

Eelnõu punktiga 10 pikendatakse abikõlblikkuse perioodi kuni 31. märtsini 2026 ehk kolme kuu võrra varasemaga võrreldes.

Eelnõu punktiga 11, 12 ja 13 muudetakse toetusmäärasid. Uued toetuse määrad on 60% väikeettevõtjatele, 50% keskmise suurusega ettevõtjatele ja 40% suurettevõtjatele toetusena abikõlblikest kuludest, juhul kui toetust antakse kooskõlas VTA määrusega. Varasem toetusmäär oli vastavalt 40%, 30% ja 20%. Toetusmäära tõstmine on vajalik määruse eesmärkide saavutamiseks, tagamaks, et üleminek fossiilsetelt energiakandjatelt taastuvatele jätkuks, võimaldades investeringute elluviimist ka neile ettevõtjatele, kellele varasem piirmäär takistuseks osutus. Kui toetust antakse kooskõlas üldise grupierandi määruse artikliga 41, siis on toetusmäär 45% kui toetust taotletakse üleminekuks taastuenergia allikale ja 30% kui taotletakse salvestusseadme ostmiseks. Nende kahe tegevuse osas ei tõsteta toetuse maksimaalset osakaalu ehk regionaalboonust suurettevõtjale kooskõlas üldise grupierandi määrusega.

Eelnõu punktidega 14 ja 15 muudetakse § 11 lõikeid 1 kuni 3. Lõikes 1 tehtav muudatus on tingitud asjaolust, et kooskõlas ajutise riigiabi raamistikuga toetust enam ei anta ning toetust antakse ka kooskõlas üldise grupierandi määrusega. Taotleja peab olema Eestis registreeritud äriühing.

Eelnõu punktiga 16 sätestatakse uuenenud EMTAK2025 koodide loend. Täiendavalt võimaldatakse toetust taotleda ka jae- ja hulgikaubanduse ettevõtjad, kuna ka nende jaoks on oluline varustuskindlus ja üleminek fossiilsetelt kütustelt taastuvatele energiaallikatele. Samuti saavad toetust nüüdsest taotleda kinnisvaraalse tegevusega tegelevad äriühingud. See leevendus on vajalik, kuna regionaalselt on kinnisvara arendamine problemaatilisem kui Harjumaal, samuti on ärikinnisvara arenduse stimuleerimine otstarbekas, loomaks võimalusi uutele ja laienevatele ettevõtjatele. Kuna regulatsioon muutub taotlejatele soodsamaks, puudub vajadus rakendussätte kehtestamiseks.

Eelnõu punktiga 17 seatakse kohustus lisada taotlusele ka liitumispakkumine, kui toetust taotletakse elektrivõrguga liitumiseks.

Eelnõu punktidega 18 ja 19 muudetakse § 14, mille lõige 1 tunnistatakse kehtetuks seoses ajutise riigiabi raamistiku kehtivuse lõppemisega ning lõikes 2 nähakse ette kõigi taotluste (olenemata, kas toetust antakse kooskõlas VTA määruse või üldise grupierandi määrusega) menetlemiseks sama tähtaeg.

Eelnõu punktiga 20 ühtlustatakse nõuded eelneva punktiga vara säilitamise kohta juhtudeks, kui lõppsaajast suurettevõtja puhul muutub vara omandiõigus viie ning väikese ja keskmise ettevõtja puhul kolme aasta jooksul projekti abikõlblikkuse perioodi lõppemisest. Sama ajaraam kehtestatakse ka soetatud varade õiguste ülemineku puhul, mis seni oli sõltumata suurusest viis aastat.

Eelnõu punktiga 21 seatakse lõppsaajale kohustus võtta 2 võrreldavat hinnapakkumist, kui ta pole riigihankekohuslane ning teenuse või asja maksumus käibemaksuta on vähemalt 20 000 eurot. Hinnapakkumiste tegijad ei tohi olla omavahel seotud, näiteks on keelatud pakkumiste võtmine samasse kontserni kuuluvatelt äriühingutelt.

Eelnõu punktiga 22 sätestatakse lõppsaajale kohustus hoiduda huvide konfliktist, sätestades isikute ringi, kes peavad ostumenetluses osalemisest hoiduma.

Eelnõu punktiga 23 täiendatakse määrust rakendussättega, mille kohaselt ei rakendata eelnõu punktis 22 sätestatud kohustust projektidele, mille elluviimiseks esitati taotlus enne sätte jõustumist, sest sättes sisalduv on koormav. Sätte kohaselt tekib huvide konfliktist hoidumise kohustus mistahes hinnaga ostu puhul.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on vastavuses järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

- 1) VTA määrus;
- 2) üldise grupierandi määrus;
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.02.2021, lk 17–75).

4. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud ja määruse mõjud

Määruse rakendamisel on põhiroll Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusel, kes nõustab taotlejaid ja võtab vastu taotlusi; analüüsib, kas toetuse andmine on riigiabi või vähese tähtsusega abi; teeb vastavuskontrolli ja korraldab hilisemat hindamist; teeb otsuseid; maksab välja ja vajaduse korral nõuab toetusi tagasi. Eelnõu kohaselt hakatakse toetust andma ka kooskõlas üldise grupierandi määrusega.

Muudatusel puudub vahetu mõju riigieelarve tuludele või kuludele võrreldes meetme senise rakendamisega.

5. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

6. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Riigi Tugiteenuste Keskusele ja Kliimaministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele. Märkustega arvestamise tabel on lisatud seletuskirjale.

Majandus- ja infotehnoloogiainistri 30. mai 2023. a määruse nr 30 „Ettevõtja varustuskindluse toetuse tingimused ja kord“ muutmise määruse eelnõu seletuskirja lisa:
Märkustega arvestamine.

Kooskõlastaja	Märkus	MKMi kommentaar
Rahandus- ministeerium	<p>Eelnõu punkt 1 (§ 2 uus sõnastus): palume lisada ka viited konkurentsiseaduse vastavatele sätetele, nt järgmises sõnastuses „„(1) Määruse alusel antakse toetust vähese tähtsusega abina Euroopa Komisjoni määruse (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 2023/2831, 15.12.2023, lk 1–12, edaspidi VTA määrus) tähenduses, millele kohaldatakse nimetatud määrust ja konkurentsiseaduse §-s 33 sätestatud, või riigiabina Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78) (edaspidi üldine grupierandi määrus) tähenduses, millele kohaldatakse nimetatud määrust ja konkurentsiseaduse §-s 342 sätestatud, järgmiselt...“;</p>	Arvestatud.
	<p>Eelnõu punkt 11 (§ 10 lg 3 muudatus, toetuse uus maksimaalne osakaal): eelnõus on sätestatud toetuse maksimaalseks osakaaluks suurettevõtja puhul 40% toetatavatest kuludest (keskmisel ettevõtjal 50% ja väikeettevõtjal 60%). Lisaks on kehtiva määruse § 10 lõikes 4 võimalus lisada eelviidatud osakaalule 10%, kui projekt tehakse väljaspool Tallinna ja Harjumaad.</p> <p>Juhime tähelepanu, et sellised abi osakaalud on sobivad vähese tähtsusega abi andmiseks, kuid riigiabi andmiseks üldise grupierandi määruse alusel on vaja järgida üldise grupierandi määruse artikli 41 lõike 7 punktides a ja b toodud erisusi. Nimelt saab artikkel 41 lg 7 punkti a alusel anda suurettevõtjale riigiabi taastuvenergia allikatest tootmisest tehtavate investeeringute puhul kuni 45%, samas salvestusseadmete toetamiseks saab</p>	Arvestatud. Eelnõud on täiendatud ning punktis 13 sätestatud, et abi andmisel kooskõlas üldise grupierandi määrusega ei tõsteta toetuse maksimaalset osakaalu.

	<p>suurettevõtjale anda abi artikkel 41 lg 7 punkti b kohaselt kuni 30%.</p> <p>Salvestusseadmete toetuse osakaalu kohta on Euroopa Komisjon selgitanud järgmiselt: „Kombineeritud taastuenergia tootmise ja salvestamise investeerimisprojekti puhul kohaldatakse investeeringu taastuenergia tootmise komponendiga seotud abikõlblike kulude suhtes artikli 41 lõike 7 punktis a sätestatud 45% abi osatähtsust. Lisaks sellele kohaldatakse investeeringu salvestuskomponendiga seotud abikõlblike kulude suhtes artikli 41 lõike 7 punktis b sätestatud 30% abi osatähtsust.“ (Euroopa Komisjoni vastus Poola küsimusele eState aid wikis 17.12.2024).</p> <p>Seega ei ole eelnõus kavandatud (ja §10 lõikes 4 sätestatud) toetuse osakaalud kooskõlas üldise grupierandi määruse artikli 41 lõikes 7 toodud riigiabi osakaaludega: (a) kui toetust antakse salvestusseadme ostuks ja (b) kui toetust antakse taastuenergia tootmiseks väljaspool Tallinna ja Harjumaad.</p> <p>Palume eelnõu punkti 11 (ja vajadusel kehtiva määruse § 10 lõiget 4) vastavalt muuta.</p>	
Riigi Tugiteenuste Keskus	Ettepanek täiendada eelnõu punktis 1 paragrahvi 2 lõike 2 uut sõnastust neljanda punktiga, mille kohaselt ei anta toetust raskustes ettevõtjale või lisada täiendav selgitus seletuskirja, et nõue oleks selgelt välja toodud.	Arvestatud.
	Seletuskirjas on eelnõu punktide 4, 6 ja 8 selgituses lause "Viimati nimetatud tegevuste elluviimiseks võib eelnõu kohaselt toetust anda ka kooskõlas üldise grupierandi määrusega, kuid mitte eelprojekti koostamiseks." Ettepanek lauset täiendada selliselt, et oleks paremini aru saada, millise grupierandi määruse alusel rahastatava tegevuse elluviimiseks antakse VTA-d eelprojekti koostamiseks.	Arvestatud.
	Palun seletuskirjas avada kuidas on eelnõu punktis 11 toodud toetusmäärad kooskõlas art 41 nõuetega, st millistel tingimustel võib suurettevõtjale anda toetust 40%, keskmisele 50% ja väikeettevõtjale 60%? Ja kuidas	Arvestatud. Eelnõu punkti 11 ja 12 vastavalt täiendatud, samuti seletuskirja.

	tuleks arvestada kehtiva määruse § 10 lõikes 4 toodud võimalusega suurendada väljaspool Tallinna ja Harjumaad asuvatele ettevõtjatele antavat toetust 10%. Kas nimetatud 10% lisatakse lõikes 3 toodud toetusmääradele? Ja kui lisatakse, siis kuidas on toetusmäärad vastavalt 70, 60 ja 50% kooskõlas art 41 lg 7 või 10 tingimustega?	
	Ettepanek seletuskirjas põhjendada miks saavad toetust taotleda ka kinnisvaraalal tegutsevad ettevõtjad.	Arvestatud. Seletuskirja täiendatud.
	Teeme ettepaneku täpsustada huvide konflikti vältimise kohustust. Hetkel on toodud välja paragrahv 26 punktis 17 läbi tulumaksuseaduse. Juhime tähelepanu, et oleme 5.08.2024 teinud sarnase ettepaneku viia huvide konflikti määratlus sarnaseks ÜM-is kehtestatud, kuid paraku ei ole ettepanekut arvestatud (on vaid eemaldatud viide tulumaksuseadusele, kuid ei ole lisatud vajalikku huvide konflikti piiritlemist).	Arvestatud.
	Teeme ettepaneku sõnastada ümber punkt 17 ja lisada punkt 18 järgmises sõnastuses: <ul style="list-style-type: none"> • 17) kui lõppsaaja ei ole hankija riigihangete seaduse tähenduses ja teenuse või asja eeldatav maksumus on ilma käibemaksuta võrdne 20 000 euroga või sellest suurem, esitama vähemalt kaks võrreldavat hinnapakkumist üksteisest sõltumatult pakkujalt; • 18) ostumenetluse läbiviimisel hoiduma huvide konfliktist, kus toetuse saajal või tema nimel tegutseval isikul, sealhulgas töötajal, juhatuse liikmel või muul pädeval esindajal, kes on kaasatud ostumenetluse ettevalmistamisse või korraldamisse või kes võib muul moel mõjutada selle ostumenetluse tulemust, on finantsalaseid, majanduslikke või muid isiklike huvisid, mida võib käsitada tema erapooletust ja sõltumatust kahjustavatena. 	Arvestatud.
Kliima-ministeerium	Oled SK-s selgitanud, et 2030. a on võrguelekter 100% taastuv. See nii ei ole. Eesmärk on toota samas ulatuses taastuvelektrit kui aastas elektrit tarbitakse. See ei tähenda, et fossiilset elektrit ei toodeta. Pigem kirjuta nii, et aastaks 2030 toodetakse Eestis taastuvelektrit selles ulatuses, mis aastas tarbitakse. See tähendab,	Arvestatud.

	et enamus elektrivõrku toodetud elektrist on taastuvat päritolu.	
--	--	--